

۲۰۱۹/۰۴/۰۷

دوکتور نور احمد خالدی

میرویس خان و افسانه "شاهزاده پارسی"

به مناسبت سه صد و دهمین سالروز قیام میرویس خان هوتکی در قندهار

تعدادی دانسته از روی فتنه انگیزی و یا نادانسته از روی غفلت، میرویس خان را تاتار بخارایی قلمداد میکنند تا به تعبیر خودشان نقش حماسی میرویس خان هوتکی در تاریخ افغانستان را کمرنگ کنند. یکی دو آدم فتنه گر ضد قوم پشتون این قصه را تبلیغ میکنند. از یک طرف پشتونها را قبیلوی میگویند بعد یادشان میرود که یک فرد قبیلوی پشتون تا چند نسل شجره خود را میداند. هیچ آدم غیر پشتون نمیتواند به دروغ خود را پشتون قلمداد کند و رییس قبیله هم شود بخصوص شخص معروفیکه از فامیل امرای بخارایی بوده باشد.

"شاهزاده پارسی" نام قهرمان یک کتاب داستانی و تخیلی بنام "کرومویل پارسی" نوشته یک افسر سویدنی بی نام است که هم عصر میرویس خان هوتک بوده در سال ۱۷۲۴م در لندن چاپ شده است. این کتاب ذریعۀ عبدل لعلزاد، ایران پرست مشهور و سر دستۀ قلم بدستان پشتون ستیز و ضد افغانستان در سال ۲۰۱۲ به دری ترجمه شده است.

نویسنده کتاب در مقدمه مینویسد که به قسطنطنیه سفر کرده بود و در ارزروم ترکیه توسط رهنان داغستانی و تاتار گرفتار شده و به قسم تحفه به شاهزاده پارسی که همان باقر پادشاه قندهار و پدر میرویس خان است به قندهار ارسال شده است. این شاهزاده پارسی به اساس داستان کتاب پسر یکی از امرای امیر بخارایی بوده که سرزمین خود را از دست داده و به بلخ فراری بود. بر اساس این داستان تخیلی پدر بخارایی میرویس (باقر یا شاهزاده پارسی) شهر قندهار را بعد از یک جنگ از پارسیان میگیرد و پادشاه قندهار میشود و بعداً میرویس در سال ۱۶۸۷م تولد میشود و بعد از فوت پدر زمام امور قندهار را بدست میگیرد و میرویس در سال ۱۷۲۲م شهر اصفهان را تسخیر میکند. درحالیکه میرویس خان در سال ۱۷۱۵م در قندهار چشم از جهان پوشیده بود. در این کتاب اسمی از گرگین بیگلربیگی (والی) صفوی گرفته نشده است.

در این کتاب حوادث حقیقی تاریخی با چهره ها و افسانه های تخیلی نویسنده مخلوط شده و مانند سناریوی یک داستان خیالی فلمی به خواننده عرضه شده است. اگر کسی به استناد به این کتاب به اصلیت قومی میرویس خان هوتکی شک کند در حقیقت نا آگاهی مطلق خود را از تاریخ نمایش میدهد.

پایان